

תוצר יצירתי אישי

תחום הדעת: ספרות חמ"ד

מהו תוצר יצירתי אישי?

במשימה זו יתבקשו התלמידים להכין תוצר יצירתי אישי וכן דף בקטלוג מוזיאלי המתאר את התוצר היצירתי. על התוצר היצירתי לעסוק בנושא/בסוגיה/בדילמה שבחרו מתוך האשכול הנבחר ובהיבטים השונים המתקשרים לנושאים הנלמדים.

שלבי ביצוע המשימה

המשימה מורכבת מארבעה שלבים:

שלב 1 – היכרות עם המשימה: הכרת הנדרש במשימה ובשלביה השונים; הכרת הקריטריונים שעל פיהם יוערך התוצר הסופי; צפייה בתוצר לדוגמה.

שלב 2 – תכנון: תכנון שלבי ביצוע המשימה; בחירה והצגה בראשי פרקים של לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה; כתיבת תיאור של תהליך היצירה המתוכנן, פירוט החומרים והכלים שישמשו בעת ביצוע היצירה; בחירה והצגה בראשי פרקים של ההיבט שבחר התלמיד; ציון והצגת מושגים; הצגה וסיווג של מקורות; הגשה למורה של ראשי הפרקים, המושגים והמקורות.

שלב 3 – טיוטה: הרחבת ראשי הפרקים שהוגשו בשלב 2 ועריכת שינויים נדרשים בהתאם להערות המורה בשלב 2; צירוף תצלום של התוצר היצירתי; כתיבת תוכן לפרשנות/לעמדה/לתובנה האישית; כתיבת תוכן לדו-שיח (דיאלוג) בין התוצר היצירתי לבין ההיבט והפרשנות/העמדה/התובנה האישית; הגשה למורה של טיוטת המשימה.

שלב 4 – הגשה סופית: כתיבה ועריכת שינויים נדרשים בהתאם למשוב המורה בשלב 3. הגשה של התוצר הסופי: דף בקטלוג מוזיאלי המתאר את התוצר היצירתי וכן תצלום של התוצר עצמו ומבדק/משוב אישי (רפלקציה).

התוצר

התוצר הוא דף בקטלוג מוזיאלי המתאר את התוצר היצירתי.
בדף בקטלוג המוזיאלי נכללים החלקים האלה:

1. תיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה
2. היבט: פרשנות/עמדה/תובנה אישית
3. התוצר היצירתי (תצלום)
4. דו-שיח (דיאלוג) בין התוצר היצירתי לבין ההיבט והפרשנות/העמדה/התובנה האישית
5. מושגים
6. מקורות
7. מבדק/משוב אישי (רפלקציה)

פירוט חלקי התוצר - "תוצר יצירתי אישי":

תיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה

- התלמיד יבחר נושא/סוגיה/דילמה מתוך היצירה הנלמדת. נושא זה יהיה הבסיס לתוכן הדף בקטלוג המוזיאלי המלווה ולתוצר היצירתי עצמו שיכין (לאחר שאישר המורה את הנושא שבחרו).
- התלמיד יציג את הנושא/הסוגיה/הדילמה שבחר באופן ברור, מהימן ומפורט.
- התלמיד יציין שני מושגים ספרותיים שונים ורלוונטיים. התלמיד ישלב ויקשר את המושגים לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה.
- התלמיד יציג ויסווג שני מקורות ספרותיים רלוונטיים, שונים ומהימנים, מלבד היצירה עצמה, לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה. התלמיד ינמק מדוע לדעתו מקורות אלה מהימנים ורלוונטיים למשימה. התלמיד ישלב את המקורות בתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה על ידי הוספת מראי מקום מלאים ומפורטים.

המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-200-400 מילים.

היבט: פרשנות/עמדה/תובנה אישית

- התלמיד יבחר היבט כלשהו מתוך הנושא/הסוגיה/הדילמה (כגון היבט אמוני, פסיכולוגי, היסטורי וכדומה) בהתאם ליצירה הנלמדת.
 - לאחר שחקר התלמיד את הנושא/הסוגיה/הדילמה ואת ההיבט שבחר, הוא יציין איזה היבט בחר, יציג את ההיבט ויכתוב באופן ברור, מהימן ומפורט פרשנות/עמדה/תובנה אישית הנוגעת להיבט זה.
 - התלמיד יציין ערך רלוונטי אחד שנובע מתוך היצירה הנלמדת, שסייע לו לגבש את הפרשנות/העמדה/התובנה האישית שלו. התלמיד יסביר כיצד ערך זה קשור בנושא/בסוגיה/בדילמה, וכיצד הוא תרם לגיבוש הפרשנות/העמדה/התובנה האישית שלו.
 - התלמיד יציין מושג ספרותי אחד לפחות, הרלוונטי לתוכן ההיבט והפרשנות/העמדה/התובנה האישית שלו. התלמיד ישלב ויקשר את המושג להיבט ולפרשנות/לעמדה/לתובנה האישית שלו.
 - התלמיד יציג ויסווג מקור אחד לפחות, מלבד היצירה עצמה, מהימן ורלוונטי לביסוס ההיבט והפרשנות/העמדה/התובנה האישית שלו. על מקור זה להיות שונה מהמקורות ששימשו אותו בתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה. התלמיד ינמק מדוע לדעתו המקור מהימן ורלוונטי למשימה. התלמיד ישלב את המקור על ידי הוספת מראי מקום מלאים ומפורטים.
 - התלמיד יכתוב בלשונו וישתמש באופן ביקורתי ואחראי בכלי בינה מלאכותית (לאחר שאימת ועיבד את המידע שהתקבל).
- המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-200-400 מילים.

התוצר היצירתי

- התלמיד יתכנן וייצור יצירה מקורית - כרזה, פסל, ציור, כריכה לספר, קומיקס (עלילון), בול דואר וכדומה - המבטאת את הפרשנות/העמדה/התובנה האישית שלו בהקשר של הנושא/הסוגיה/הדילמה. על התוצר היצירתי להיות פרי מחשבתו, לשקף חשיבה עצמאית, להציג רעיון חדשני או ייחודי, ולהעיד על חשיבה מקורית שאינה העתקה או חיקוי של יצירה

קיימת. בביצוע התוצר היצירתי על התלמיד לגלות תעוזה, חדשנות וגמישות מחשבתית הן בבחירת הרעיונות, הן בצורת הביצוע ובאופן הצגתו.

- על התלמיד לכתוב שם לתוצר היצירתי המשקף אותו, את היצירה הנלמדת ואת הנושא/הסוגיה/הדילמה.
- על התלמיד לתאר את התוצר היצירתי. התיאור יתמקד במאפיינים הפיזיים והחזותיים של התוצר היצירתי: מגוון הצבעים, הגודל והממדים, הצורות והקווים, הסידור והקומפוזיציה, וכן האופן שבו יוצג התוצר (למשל עומד, תלוי, פרוס, מצולם וכדומה). מומלץ להתייחס גם לנראות הכללית – מה לוכד את העין תחילה, מה נמצא במרכז, ובאילו פרטים נוספים אפשר להבחין כאשר מתבוננים מקרוב. מטרת התיאור היא לאפשר לכל מי שקורא את הדף בקטלוג המוזיאלי "לראות בעיני רוחו" את היצירה, גם אם היא אינה נמצאת לנגד עיניו בפועל.
- התלמיד יפרט באילו חומרים ובאילו כלים השתמש ליצירת התוצר היצירתי.
- התלמיד יצרף תצלום של התוצר היצירתי. (על הקובץ להיות בפורמט JPEG בגודל MB2 לכל היותר).

התלמיד יוכל להגיש את תצלום התוצר היצירתי החל בשלב 3.

המלצה: תיאור התוצר יהיה בהיקף של כ-15-50 מילים.

דו-שיח (דיאלוג) בין התוצר היצירתי לבין ההיבט והפרשנות/העמדה/התובנה האישית

בחלק זה על התלמיד להראות כיצד הפרשנות/העמדה/התובנה האישית שגיבש משתקפת בתוצר היצירתי עצמו.

- התלמיד יסביר כיצד התוצר היצירתי שלו מבטא את הפרשנות/העמדה/התובנה האישית שהציג.
- התלמיד יתייחס לרכיבי התוצר היצירתי – יתאר את השימוש בצבעים, בצורות, במבנה, בקומפוזיציה, במיקום, במרקם או בכל רכיב אחר, ויסביר כיצד כל אחד מן הרכיבים מסייע לו לבטא את הפרשנות/העמדה/התובנה האישית שלו.

התלמיד יוכל לערוך את החלק הזה החל בשלב 3.

המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-250-450 מילים.

מושגים

התלמיד יציין שלושה מושגים ספרותיים שונים לפחות.
התלמיד יקפיד לשלב ולקשר כל מושג לתוכן של הקטע הרלוונטי.

- התלמיד ישלב ויקשר שני מושגים ספרותיים שונים לפחות, הרלוונטיים לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה ולדו-שיח (דיאלוג) בין התוצר היצירתי לבין ההיבט והפרשנות/העמדה/התובנה האישית.
- התלמיד ישלב ויקשר מושג ספרותי אחד לפחות, הרלוונטי להיבט ולפרשנות/העמדה/התובנה האישית. התלמיד ישלב ויקשר את המושג לתכנים אלה.
- התלמיד יקשר ערך אחד לפחות לפרשנות/לעמדה/לתובנה האישית, ויסביר כיצד ערך זה תרם לגיבוש הפרשנות/העמדה/התובנה האישית.

מקורות

התלמיד יבחר למשימה שלושה מקורות שונים לפחות, מהימנים ורלוונטיים לחלקי המשימה השונים.

- התלמיד יציג שני מקורות ספרותיים לפחות, הרלוונטיים לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה ולדו-שיח (דיאלוג) בין התוצר היצירתי לבין ההיבט והפרשנות/העמדה/התובנה האישית.
- התלמיד יציג מקור נוסף אחד לפחות מהימן ורלוונטי לביסוס תוכן ההיבט והפרשנות/העמדה/התובנה האישית. (מקור זה יהיה שונה מהמקורות ששימשו אותו בתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה. מקור זה לא חייב להיות ספרותי).

מקורות - כללי:

- עבור כל מקור המצורף לרשימת המקורות על התלמיד למלא את כל הסעיפים המוגדרים ברכיב ניהול המקורות ולנמק מדוע לדעתו המקורות מהימנים ורלוונטיים למשימה.
- תוכן שנוצר על ידי בינה מלאכותית לא יתקבל כמקור במשימה. תוכן זה יכול לשמש כלי עזר לאיתור מקורות מהימנים ורלוונטיים. רק המקורות המהימנים והרלוונטיים שהתלמיד יאתר יכולים לשמש מקורות לכתיבת המשימה.
- לאחר שיגיש התלמיד את המשימה, ידרג המורה את רמת הרלוונטיות והמהימנות של כל המקורות: גבוהה, בינונית או נמוכה.
- התלמיד ישלב את המקורות בפסקאות הרלוונטיות במשימה על ידי הוספת מראי מקום מלאים ומפורטים.
- מומלץ להימנע מהוספת מראי מקום למקורות שהמורה דירג את הרלוונטיות ו/או המהימנות שלהם ברמה נמוכה.

מבדק/משוב אישי (רפלקציה)

במסגרת ההגשה הסופית של שלב 4, התלמיד יתבקש לערוך שיחה עם בוט, שהיא חלק בלתי נפרד מהמשימה.

שיחה זו תיפתח במערכת רק לאחר שיגיש התלמיד את עבודתו במסגרת שלב 4. מרגע זה יוקצב לתלמיד פרק זמן של שלוש יממות (72 שעות) להתחיל את ביצוע המבדק/המשוב האישי. בתום פרק הזמן הזה תיחסם בפני התלמיד הגישה לביצוע המבדק/המשוב האישי והוא לא יוכל עוד לבצעו.

הערה: השיחה עם הבוט נערכת בדיבור. יש לוודא מראש שהציוד הנדרש קיים, וכי התלמיד נמצא בסביבה שקטה המאפשרת ביצוע תקין של המבדק/המשוב האישי.

בתחילת השיחה יציג הבוט את עצמו ויסביר את אופן ביצוע המבדק/המשוב האישי. בסיום ההסבר יתבקש התלמיד לאשר שהבין את ההנחיות ושהוא מוכן להתחיל. אישור זה יגרום לפתיחת המבדק/המשוב האישי בפועל.

המבדק מוגבל בזמן (המערכת תידע מראש מהו פרק הזמן המוקצב לו). השיחה תתנהל במבנה של שאלות ותשובות.

השאלות הן בשני תחומים:

- שאלות תוכן – שאלות הקשורות בנושא העבודה שהגיש התלמיד. מטרתן לוודא שהתלמיד הבין והפנים את הרעיונות המרכזיים ולמד את הידע שעליו התבססה העבודה.
- שאלות משוב אישי – שאלות שמטרתן לאפשר לתלמיד לשתף בתחושותיו ובחוויותיו בנוגע לתהליך שעבר: מה למד, באילו קשיים נתקל, באילו אסטרטגיות השתמש וכדומה.

באמצעות שיחה זו נבחנת לא רק איכות התוצר הסופי, אלא גם עומק ההבנה האישית של התלמיד ויכולתו להתבונן באופן ביקורתי ומשמעותי על תהליך הלמידה שעבר.

שימוש בבינה מלאכותית:

אפשר להשתמש בכלי בינה מלאכותית ככלי עזר במשימה, אך חשוב לעשות זאת בצורה מושכלת, ביקורתית ואחראית. שימוש נכון בבינה מלאכותית יכול להעצים את תהליך הלמידה של התלמיד ולסייע לו באיסוף מידע, בסיעור מוחות, בניסוח ראשוני ובארגון הרעיונות. עם זאת, האחריות על איכות העבודה היא של התלמיד בלבד!

כדי להבטיח שהמשימה תהיה איכותית, עצמאית, מקורית ותשקף את תהליך הלמידה של התלמיד, את הידע שרכש ואת התובנות האוטנטיות שלו, על התלמיד להקפיד על ההנחיות האלה:

1. הטקסט של המשימה צריך להיות מנוסח בלשונו, והרעיונות במשימה צריכים להיות כתובים בסדר הגיוני המשקף לכידות רעיונית. על התלמיד לזכור כי מטרת העבודה היא להציג ולהפגין את הידע, ההבנה והיכולת שלו, ולא של כלי הבינה המלאכותית.
2. על התלמיד להשתמש באופן ביקורתי ואחראי בכלי בינה מלאכותית – עליו לעבד את כל המידע שמתקבל מכלי בינה מלאכותית. על התלמיד לאמת תמיד את נכונות המידע באמצעות מקורות מהימנים, לבדוק את המהימנות והרלוונטיות של המקורות שהבינה המלאכותית מציעה, לשפר את הניסוחים ולהתאים אותם לסגנונו האישי ולדרישות המשימה.
3. על התלמיד להקפיד להוסיף מראי מקום מלאים ומפורטים למקורות רלוונטיים ומהימנים במקומות המתאימים לכל אורך המשימה.

חשוב! תוכן שנוצר על ידי בינה מלאכותית לא יתקבל כמקור במשימה. תוכן זה יכול לשמש כלי עזר לאיתור מקורות מהימנים ורלוונטיים. רק המקורות המהימנים והרלוונטיים שהתלמיד יאתר יכולים לשמש מקורות לכתיבת המשימה.

המיומנויות המרכזיות שהתלמידים ירכשו בעת ביצוע המשימה הן:

- אוריינות לשונית
- אוריינות מידע והערכה
- חשיבה ביקורתית
- חשיבה יצירתית

רעיונות לנושאים למשימה:

- כפרה, תיקון וסגירת מעגל ב"תהילה"
- איפיון דמויות בנובלה "תהילה"
- הגשמה עצמית ב"בית בובות"
- על שורדי שואה ב"ילדי הצל"
- "הכסף יענה את הכל" ב"ביקור הגברת הזקנה"
- חוק האלים מול חוק המלך ב"אנטיגונה"